

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ  
ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ  
ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ҚОЛДАНБАЛЫ ПСИХОЛОГИЯ КАФЕДРАСЫ

Факультеттің Ғылыми Кеңес мәжілісінде

**Бекітілді**

**Факультет деканы**

\_\_\_\_\_ Б.Б. Мейрбаев

№11 хаттама 26.06.2025ж.

**«7M03125 - Психология» мамандықтарының  
1 курс магистранттарына білім беру бағдарламасы**

**ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ**

**3 кредит,**

**1 курс, қазақ бөлімі, күзгі семестр**

**Алматы, 2025**

«Қазіргі психологияның тарихы, жағдайы және тенденциялары»  
пәні бойынша қорытынды емтихан бағдарламасын жалпы және қолданбалы психология  
кафедрасының профессоры, психология ғылымдарының докторы Тоқсанбаева Н.Қ. дайындаған

Кафедра мәжілісінде қаралып, ұсынылды.

«26» 06.2025 ж., хаттама №21

Кафедра меңгерушісі \_\_\_\_\_ Нурмаханбетов А.Л.

## **Кіріспе**

Пән бойынша қорытынды емтихан түрі – жазбаша (offline). Емтихан сұрақтары пән бойынша оқытылған дәріс, семинар және МӨЖ тапсырмаларының барысында құрастырылады. Емтиханға дайындық барысында курстың негізгі теориялық мазмұнын, терминология мен әдістерді де қайталау қажет.

Емтихан өткізу ерекшеліктері: емтихан барысында магистр емтихан сұрақтарына белгіленген кестеге сәкес, жазбаша жауып береді. Жоғары ажыратымдылықтағы бейне камералары бар және дыбыс жазылатын аудиториялар мен дәріс залдарында offline режимінде өтеді.

### **Пәннің мақсаты:**

Ұсынылып отырған пән қазіргі кездегі ғылымның әдіснамасына, отандық және әлемдік психологиялық ғылымдардың жетістіктеріне сүйенеді. «Қазіргі психологияның тарихы, күйі және тенденциялары» пәні психология бөлімінің магистранттарын кәсіби дайрлаудың құрамдас бөлігі болып табылады. Ол психологияның 21-ғасырға дейінгі дамуы, ғылыми ашылымдар, және психологиялық ойлардың ғылыми мектептерін талдауға арналған. Қазіргі кездегі психология алдында 20-21 ғасырларда пайда болған адам жөнінде түрлі қарама-қайшы аңыздар мен түсініктерді тудырған ғылымдағы дағдарысты, сондай-ақ қоғамдағы әлеуметтік дағдарысты жан-жақты талдап, зерттеу сияқты күрделі міндеттер тұр. Олардың тиімді өзара әрекет етуін қамтамасыз ету үшін адамдардың өмірлік іс-әрекетін ұйымдастырудың психологиялық механизмдерін терең талдау және саналау қажет.

### **Оқыту нәтижелері:**

Курсты оқу нәтижесі бойынша магистр қабілетті болады:

- **когнитивті** Қазіргі психологияның тарихы, күйі және тенденциялары ерекшеліктерін психологиялық көзқарас бойынша өмірлік және кәсіби жағдаяттарды сыни талдау, даму мүмкіндіктері мен ресурстарының, тұлға және ұжым іс-әрекетінің нәтижесі мен мінез-құлқы арасындағы өзара байланысты көре білу;

Қазіргі психологияның тарихы, күйі және тенденциялары ерекшеліктеріне диагностика жүргізу; психика жағдаяттардағы мәселелерді дағдыны дамыту;

- **функционалды:** Қазіргі психологияның тарихы, күйі және тенденциялары ерекшеліктерін түсіну кәсіби іс-әрекеттің тиімділігін арттыруға қажетті психологиялық ғылым мен практиканың негіздері арқылы қазіргі ғылыми ақпараттарды игеру;

Қазіргі психологияның тарихы, күйі және тенденциялары ерекшеліктерін психологиялық көзқарас бойынша өмірлік және кәсіби жағдаяттарды сыни талдау, даму мүмкіндіктері мен ресурстарының, тұлға және ұжым іс-әрекетінің нәтижесі мен мінез-құлқы арасындағы өзара байланысты анықтауды; әлеуметтік және психологиялық денсаулықты өзіндік бағалауды жүргізу;

- **жүйелік:** Магистранттардың психология жөнінде адамзаттың рухани дамуының компоненті ретінде тұтас түсінігін қалыптастыру, олардың «Қазіргі психологияның тарихы, күйі және тенденциялары» пәнін меңгеру барысында творчестволық ойлауын дамыту.

- психологиялық түсініктер мен тұжырымдамалардың даму логикасын ашу;

- ғылыми психологиялық көзқарастар мен сондай-ақ аңыздар мен діндерде психика табиғатының талқылануын қарастыру;

- магистранттарда психологияның ғылыми аппаратының әдіснамалық, тарихи негіздерін талдау қабілеттілігін дамыту.

### **Емтиханды өткізу формасы**

#### **СТАНДАРТТЫ ЕМТИХАН: ЖАЗБАША.**

Жазбаша емтихан тапсыру процесі емтихан билетін автоматты түрде құруды қамтиды. Білім алушыға мәтінді берілген сұрақтар бойынша жазбаша жауап қалыптастыру қажет.

Оқытушы Univer АЖ (univer.kaznu.kz) сұраулығына пән бойынша әзірленген емтихан сұрақтарын жүктейді.

Әр билет үш блокқа бөлінген сұрақтардан тұрады.

*Бірінші блокқа* оқыту объектісін білу мен түсінуді бағалайтын когнитивті (білімділік) құзыреттілік сұрақтары енеді. Бұл студенттердің оқыту аймағындағы алдыңғы қатарлы білімді түсіну мен білімін көрсету қабілетін қамтиды.

*Екінші блокқа* ақпаратты қолдану және талдау іскерлігін бағалайтын функционалдық құзыреттілікті анықтайтын сұрақтар кіреді. Бұл студенттердің зерттеу аймағындағы дәлелдерді

қалыптастыру мен негіздеу және мәселелерді шешу арқылы өз білімін қолдана білуі және түсінуін қарастырады.

Үшінші блокқа ақпаратты синтездеу және бағалау іскерлігін анықтайтын жүйелік құзыреттілік мәселелері кіреді. Мұнда магистрлердің пікірлерді дәлелдеу, эссе жазу, шығарма жазу қабілеттері бағаланады.

*Пән бойынша қорытынды емтихан 15 апталық оқытудан кейін жүргізіледі. Емтихан түрі – жазбаша.*

### **Емтихан тапсыруға дайындалуға арналған тақырыптар:**

#### **Тақырыптар:**

- 1.Қазіргі психологияның тарихы, жағдайы және тенденциялары ғылымының жалпы мәселелері мен негізгі даму кезеңдері.
- 2.Қазіргі психологияның тарихы, жағдайы және тенденциялары ғылымның зерттеу.
- 3.Психологиялық ойлардың пайда болу себептерін психологиялық тұрғыдан талдап, ашып жазыңыз.әдістері.
- 4.Психологияның дербес ғылым ретінде қалыптасуы мен дамуы.
- 5.Адам және адамзат туралы ғылымдар.
- 6.Психоанализ психологияның практикаға бағытталған саласы.
- 7.Бихевиоризмдегі ғылыми зерттеулердің бастауы мен дамуы.
- 8.Қолданбалы психология дамуы.
9. Гештальтпсихологияның басауы мен дамуы.
- 10.Бихевиористердің эксперименттік мәліметтері.
- 11.Когнитивті психологияның даму тенденциясы, жағдайы, тарихына анықтама беріңіз.мен теориялық зерттеулері.
- 12.Қазіргі психология ғылымының дамуы, бағыттары, беталысына қолданбалы зерттеулер.
- 13.Гештальтпсихология және психикалық бейнелердің тұтастылық мәселесі мәні.
- 14.20 ғасырдағы Еуропа мен АҚШ-тың психологиялық мектептерінің дамуы.
15. «XX ғ. басындағы қазақ зиялыларының мәдени-ағартушылық, психологиялық көзқарастары» тақырыбы.
16. Түркі ғұлама ғалымдарының рухани мұралары (Жүсіп Баласағұн, Махмұд Қашқари, Ахмет Жүйнеки, Қожа Ахмет Яссауи) қысқаша анықтама.
17. С.М. Жақыповтың психологиялық ойлары.
18. Қ.Б. Жарықбаев «Қазақстандағы психология және педагогика ой-пікірлердің даму тарихы» атты еңбегін.
19. Қазіргі психология саласында қолданылып жүрген құралдар және оның негізгі ерекшеліктері.
20. З.Фрейдтің тұлға теориясы.
21. 60-70 жылдардағы Кеңестік Ресейдегі психологиялық мектептер мен бағыттары

### **Ұсынылатын әдебиеттер:**

#### **Негізгі:**

- 1.Абрамова Г.С. История психологии. М. 2015
  - 2.Ждан А.Н. История психологии: от античности до наших дней. М., 2023
  - 3.Ильин Г.Л. История психологии: учебник для бакалавров. М.: Юрайт, 2013. - 389. с.
  - 4.Марцинковская Т.Д. История психологии. Учебник для студентов ВУЗов. М.: Академия, 2018.
  - 5.Смит, Роджер. История психологии. Учебник для студентов ВУЗов по направлению «Психология»: перевод с английского / Р. Смит, под редакцией И.Е. Сироткина. М.: Академия, 2008.
  - 6.Шульц Д., Шульц С. История современной психологии. СПб.: Евразия, 2002. - 532 с.
- Қосымша әдебиет:
1. Лейбин В.М. История и теория психоанализа: Программа курса лекций: Учебно-методическое пособие для ВУЗов / В. Лейбин. – М., 2020.
  2. Лэнгле А. Современный экзистенциальный анализ. История, теория, практика, исследования / Лэнгле Альфريد. - М.: Логос, 2018. - 979 с.
  3. Марцинковская Т.Д. История детской психологии. – М. 2018.
  4. Петровский А.В., Ярошевский М.Г. История и теория психологии. Ростов-на-Дону,- 2016

### **Зерттеушілік инфрақұрылымы**

1. Кабинет психологического консультирования.

### **Мәліметтердің кәсіби ғылыми базасы**

1. Сборник электронных курсов по психологии: <http://www.ido.edu.ru/psychology>.

2. Издательство «Юрайт» [Электронный ресурс]: электронно-библиотечная система. - URL: <http://biblio-online.ru>

3. IPRbooks [Электронный ресурс]: электронно-библиотечная система. - URL: <http://iprbookshop.ru>

### **Интернет-ресурстар**

1. <http://elibrary.kaznu.kz/ru>

2. Вопросы психологии <http://www.voppsy.ru>

3. Психология.ру <http://www.psychology.ru>

Психологический журнал <http://hsychol.ras.ru/08.shtml>

Психологический словарь <http://psi.webzone.ru>

<http://psychology-online.net> - сайт «Научная и популярная психология»

**БАҒАЛАУ САЯСАТЫ**  
**BAK/MAG/DOC СТАНДАРТТЫ ЕМТИХАН: ЖАЗБАША**

| №                 | Критерий/балл                                                               | Дескрипторлар                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                              |
|-------------------|-----------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                   |                                                                             | Өте жақсы<br>90–100%(27-30 балл)                                                                                                                                                                                             | Жақсы<br>70–89%(21-26 балл)                                                                                                                                                                                                                                                                   | Қанағаттанарлық<br>50–69%(15-20балл)                                                                                                                                                                                                                                                                          | Қанағаттанарлықсыз                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                              |
| 1сұрақ<br>30 балл | Курс теориясы мен тұжырымдамаларын білу және түсіну                         | «Өте жақсы» деген баға сұрақтың жан-жақты түсіндірмесі, әрбір қорытынды мен мәлімдеме үшін егжей-тегжейлі дәлелі бар, логикалық түрде құрастырылған және әзірленген тақырыптардан мысалдармен расталған жауап үшін қойылады. | «Жақсы» деген баға сұрақтың толық, бірақ толық емес қамтылуын, негізгі ережелердің қысқартылған аргументтерін қамтитын және материалды беру логикасы мен реттілігін бұзуға мүмкіндік беретін жауапқа қойылады. Жауапта стильдік қателер мен терминдерді дұрыс қолданбауы кедергі келтірмейді. | «Қанағаттанарлық» бағасы билетте ұсынылған сұрақтарды толық қамтымаған, негізгі ойларды үстірт дәлелдейтін, баяндаудағы композициялық теңгерімсіздіктерге, материалды баяндау логикасы мен реттілігін бұзуға жол берген жауапқа қойылады. Әзірленген жазбаларынан мысалдармен теориялық ойлары көрсетілмейді. | Қойылған сұрақтарды дұрыс қамтымау, қате дәлелдеу, фактілік және сөздік қателер, дұрыс емес қорытындыны болжау.                                                                              | Негізгі ұғымдарды, теорияларды білмеу...; Қорытынды бақылауды өткізу ережесін бұзу.                                                          |
| 2сұрақ<br>35 балл | Таңдалған әдістеме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға қолдану | Оқу тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа егжей-тегжейлі, дәлелді жауап беру, содан кейін курстың практикалық мәселелерін шешу;                                                                                        | Оқу тапсырмасын ішінара орындау, толық емес, курстың практикалық мәселелерін толық шешпей қойылған сұраққа дәлелді жауап беру; курс бойынша ғылыми тіл нормаларын сауатсыз пайдалану;                                                                                                         | Материал фрагменттелген, логикалық дәйектілікті бұза отырып, нақты және семантикалық дәлсіздіктерге жол беріледі, курстың теориялық білімі үстірт қолданылады.                                                                                                                                                | Тапсырманы шешудің ұтымсыз әдісі немесе жеткілікті ойластырылмаған жауап жоспары; тапсырмаларды шеше алмау, тапсырмаларды жалпы түрде орындау; нормадан асатын қателіктер мен кемшіліктердің | Тапсырмаларды шешу үшін білімді, алгоритмдерді қолдана алмау; қорытынды және нәтиже жасай алмау. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу. |

| №                 | Критерий/ балл                                                                                                        | Дескрипторлар                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                      |                                                                                                                                                       |
|-------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                   |                                                                                                                       | Өтежақсы                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Жақсы                                                                                                                                                                     | Қанағаттанарлық                                                                                                                                                                                           | Қанағаттанарлықсыз                                                                                                                   |                                                                                                                                                       |
|                   |                                                                                                                       | 90–100% (36-40балл)                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 70–89% (35-28балл)                                                                                                                                                        | 50–69% (27-20балл)                                                                                                                                                                                        | 25–49% (19-10балл)                                                                                                                   | 0–24% (0-9балл)                                                                                                                                       |
| 3сұрақ<br>35 балл | Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға Қолданылуын бағалау және талдау, алынған нәтиженің негіздемесі | Ғылыми ұстанымды және қолданылған әдістемемен технологияны дәйекті, қисынды және дұрыс негіздеу, сауаттылық, ғылыми тіл нормаларын сақтау, жалпы дұрыс тұжырымдарға әсер етпейтін материалды ұсынуда 1-2 дәлсіздікке жол беріледі (+графикалық деректер арқылы негіздеу нәтижелерін визуализациялау). | Тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4дәлсіздікке,жалпылау мен тұжырымдардағы кішігірім қателіктерге жол беріледі, бұл тапсырманың жақсы жалпы деңгейіне әсер етпейді. | Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес және нәтижесіз, стилистикалық және грамматикалық қателіктер бар, сонымен қатар практикалық шешімнің нәтижелерін өңдеуде дәлдік жоқ | Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды,сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар мен дәлелдер нашар пайдаланылды. | Тапсырма орындалмады, қойылған сұрақтарға жауаптар жоқ, талдау материалдары мен құралдары пайдаланылмады. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу. |

Емтихан билеттері 3 сұрақтан тұрады.

Дұрыс орындалған тапсырмалар үшін ең көбі - 100балл, оның ішінде

бірінші сұраққа – 30балл,

екінші сұраққа- 35 балл,

үшінші сұраққа- 35 балл.